

Samenvatting
Evaluatierapport pilot
SchoolsOUT provincie
Utrecht 2022-2024

Opdracht en hoofddoel

In december 2021 hebben de Regenboogprovincie Utrecht en de regenbooggemeenten Amersfoort en Utrecht de GGD regio Utrecht (GGDrU) gevraagd om de erkende interventie 'SchoolsOUT' uit te voeren in de Provincie Utrecht. De pilot SchoolsOUT werd in mei 2022 gelanceerd in de provincie Utrecht door de GGDrU. De ondersteuning vanuit de GGDrU met de pilot SchoolsOUT moet scholen helpen om hun wettelijke plicht voor structurele aandacht en een veilig schoolklimaat voor lhbtq+ leerlingen vorm te geven. Het initiatief is geïnspireerd door de succesvolle aanpak van SchoolsOUT in Nijmegen.

SchoolsOUT heeft als doel om een positieve norm voor seksuele, gender- en seksediversiteit op scholen te realiseren. Dit betekent dat leerlingen en medewerkers weten dat er naast heteroseksuele ook lhbtq+-mensen zijn, dit normaal vinden, zich niet negatief over hen uitlaten, hen niet anders behandelen en open staan voor contact. Dit draagt uiteindelijk bij aan een socialer en veiliger schoolklimaat voor iedereen.

Methode

SchoolsOUT is een methode ontwikkeld in Nijmegen. SchoolsOUT bestaat uit een samenwerkingsverband van scholen, de gemeente, de GGD en lokale partners uit het lhbtq+ netwerk. De uitvoering ligt bij de GGD en werd in dit geval uitgevoerd door een projectleider (0,2fte) en gezondheidsbevorderaar/projectmedewerker (0,5 fte). Per jaar is er een budget van 100.000 euro waarvan 15.000 euro werd gereserveerd als bestedingsbudget voor scholen. De aanpak van SchoolsOUT bestaat uit twee hoofdlijnen die elkaar versterken: maatwerkondersteuning aan scholen en gemeentelijke en regionale activiteiten.

Maatwerkondersteuning aan scholen

SchoolsOUT adviseert scholen over bijvoorbeeld lespakketten, films, theater, trainingen, de zorgstructuur en het schoolbeleid. Een advies wordt altijd aangesloten op de behoeftes van de school. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de vier pijlers van de 'Gezonde School'. Door te werken met deze verschillende pijlers wordt er maximaal effect behaald. De vier pijlers waarbinnen scholen worden ondersteund zijn:

Educatie: Heeft onze school een doorlopende leerlijn over seksuele en genderdiversiteit? Laten we gedurende het jaar op meerdere momenten verschillende gezinssamenstellingen, liefdesrelaties en genders voorbijkomen?

Zichtbaarheid: Draagt onze school uit dat iedereen zichzelf kan zijn en mag houden van wie die wil?

Zorg, signalering & begeleiding: Is de zorgstructuur op onze school inclusief?

Beleid & regelgeving: Is aandacht structureel opgenomen in ons schoolbeleid?

Gemeentelijke en regionale activiteiten

Omdat ontwikkelingen in de maatschappij impact hebben op wat er in de school gebeurt wordt er ook geïnvesteerd in activiteiten in de gemeente en de regio. Hierdoor kunnen scholen van elkaar leren en elkaar versterken. Bij regionale activiteiten kan gedacht worden aan het organiseren van een filmmiddag, workshops voor docenten of activiteiten rondom Paarse Vrijdag of Coming-Out day.

Resultaten

SchoolsOUT regio Utrecht heeft in de beginfase de focus gelegd op de ondersteuning op maat aan de scholen. Dit sloot aan bij de al bestaande contacten en het netwerk van de GGD regio Utrecht. Later in de pilot is er meer focus gekomen op gemeentelijke en regionale activiteiten en heeft SchoolsOUT in samenwerking met andere partijen zoals het COC, Indebuurt033 en de afdeling Seksuele Gezondheid van de GGDrU activiteiten georganiseerd in Amersfoort en Utrecht.

De contacten die zijn gelegd met scholen hebben we opgedeeld in scholen die zijn benaderd, scholen waar een gesprek heeft plaatsgevonden en scholen die daadwerkelijk begeleid zijn in het traject van SchoolsOUT.

Amersfoort:

- Alle scholen in Amersfoort zijn benaderd voor deelname;
- Op 14 scholen heeft er een kennismakingsgesprek plaatsgevonden;
- Er zijn 4 scholen begeleid.

Utrecht:

- Alle scholen in Utrecht zijn benaderd voor deelname;
- Op 9 scholen heeft er een kennismakingsgesprek plaatsgevonden;
- Er heeft 1 kennismakingsgesprek plaatsgevonden met een schoolbestuur;
- Er zijn 2 scholen begeleid.

Wij als SchoolsOUT vinden dat het hoofddoel niet is behaald. De uitvoering van de interventie heeft veel tegenslagen gekend zoals uitval van meerdere medewerkers, waardoor het project tijdelijk stil heeft gestaan en de ondersteuning vanuit GGDrU voor scholen om hun te helpen met hun wettelijke plicht voor structurele aandacht en veilig schoolklimaat voor lhbtq+ leerlingen niet goed van de grond is gekomen. Hierdoor kunnen we zeggen dat het hoofddoel niet is behaald.

Resultaten per kalenderjaar 2022

In 2022 zijn alle VO scholen in de regio op de hoogte gebracht van SchoolsOUT waarvan er met 23 scholen contact is geweest over mogelijke samenwerkingen. Ook heeft er een bijeenkomst plaats gevonden met samenwerkingspartners. Er hebben 2 webinars plaatsgevonden over SchoolsOUT.

2023

In 2023 zijn er 57 scholen op meerdere manieren gecontacteerd, hebben er 4 adviesgesprekken, 2 docenten-teamtrainingen en 4 webinars plaatsgevonden. 6 scholen hebben actieve begeleiding/deelname aan SchoolsOUT afgewezen. Er zijn 19 afspraken geweest met samenwerkingspartners. Er is een masterclass SchoolsOUT georganiseerd en zijn er rondom Paarse Vrijdag diverse acties georganiseerd.

2024

In 2024 is het contact voortgezet met 5 scholen, maar gedurende het jaar is het aantal actieve contacten teruggevallen tot 2 scholen. Oorzaken hiervan waren het ontbreken van hulpvragen en het overlijden van een schoolmedewerker. Er heeft 1 kennismakingsgesprek plaatsgevonden met een school. Met de overige 39 scholen uit 2023 waarmee (beginnend) contact was is geen contact meer tot stand gekomen. Er is een event rondom gender- en seksuele diversiteit georganiseerd in het VO in Amersfoort en contacten met samenwerkingspartners zijn verder ontwikkeld. Zo hebben partijen als COC Midden-Nederland GSA Begeleiding, Jong&Out Amersfoort en COC Team Voorlichtingen financieel en praktisch ondersteund bij de uitvoering van (gezamenlijke) activiteiten. Ook heeft SchoolsOUT voor COC Voorlichtingen een trainingsmiddag verzorgd en zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt. De Gender 101 scholingen en de Masterclass Queer en Islam heeft niet plaatsgevonden door afwezigheid/ziekte van de projectmedewerker.

Evaluatie

De pilot werd geconfronteerd met aanzienlijke uitdagingen en daar kunnen we een aantal lessen aan verbinden. Ondanks het regelmatig contacteren van scholen bleef actieve deelname aan de pilot uit. Het ontbreken van heldere doelstellingen en gewenste resultaten zorgden voor een gebrek aan focus in de uitvoering van het project. Daarnaast had het project beter afgestemd moeten worden op de beschikbare capaciteit. Er is voor gekozen om bij de uitvoering van het project aan te sluiten bij de al bestaande uitvoering van GGDrU, waardoor we niet trouw bleven aan de interventie. Het organiseren van regionale en gemeentelijke activiteiten is pas veel later toegepast, iets wat juist een positief effect had op de

zichtbaarheid van SchoolsOUT. Een effectievere taakverdeling zou zijn geweest om beide gemeenten een eigen projectleider toe te wijzen, wat de scope van het project behapbaarder zou maken.

Toch zijn er ook positieve punten te vinden in de pilot. Het organiseren van gemeentelijke en regionale activiteiten zoals bijeenkomsten en webinars zorgde er voor dat de zichtbaarheid van SchoolsOUT werd vergroot en er informatie werd overbracht op een belangrijke doelgroep in de pilot: docenten van school. Ook zijn er verbindingen gelegd met andere organisaties die zich inzetten voor lhbtq+ doelgroep in het onderwijs.

Conclusie

De pilot heeft niet de gewenste resultaten opgeleverd. De pilotfase van SchoolOUT leverde waardevolle inzichten op, maar werd beperkt door verschillende uitdagingen. De ambitieuze scope leidde tot moeilijkheden in het leggen van benodigde contacten en veroorzaakte vertragingen in de scholenbegeleiding. Personele wisselingen en uitval beperkten daarnaast de continuïteit van het project. Ook bleek er onvoldoende zicht op de behoefte van scholen en het ontbreken van aansluiting en draagvlak bij scholen. Vooral in Utrecht verliep het leggen van contacten moeizaam door het ontbreken van contacten en netwerken zoals die wel in Amersfoort aanwezig waren. Het ontbreken van een convenant en het feit dat scholen vaak al initiatieven rond diversiteit hadden, leidden tot de vraag: "Wat voegt SchoolsOUT toe?"

Belangrijke leerpunten waren het ontbreken van draagvlakonderzoek onder scholen, wat communicatie en acceptatie bemoeilijkte, en het gebrek aan een gedegen implementatieplan, wat resulteerde in inconsistente uitvoering. Een meer stapsgewijze aanpak, met eerst zichtbaarheid en overzicht van bestaande initiatieven, zou effectiever zijn geweest. Tegelijk starten met gemeentelijke en regionale activiteiten en begeleidingstrajecten had de impact kunnen vergroten.

Voor de toekomst zijn heldere doelen, meetbare resultaten en een betere afstemming op beschikbare capaciteit essentieel. Sterke samenwerking met lokale lhbtq+-netwerken en duidelijke rolverdelingen, zoals aparte projectleiders per gemeente, zijn nodig voor succes.

We zien nog steeds een urgentie voor het voorzetten van aandacht aan sociale veiligheid van lhbtq+ jongeren, zij het op een andere wijze. Uit de vierjaarlijkse Gezondheidsmonitor Jeugd van 2023 blijkt dat in beide gemeenten en de provincie de cijfers rondom acceptatie van lhbtq+ jongeren achteruit zijn gegaan. Dit onderstreept de urgentie om aandacht te blijven besteden aan de acceptatie en sociale veiligheid van lhbtq+ jongeren.

Aanbevelingen

1. Blijf aandacht besteden aan de sociale veiligheid van jongeren in het onderwijs en onderzoek per gemeente en per school welke behoefte er leeft en speel daarop in;
2. Organiseer gemeentelijke en regionale bijeenkomsten rondom lhbtq+ voor het onderwijs;
3. Houd korte communicatielijnen met het lokale lhbtq+ netwerk om samenwerking en effectiviteit te versterken.;
4. Zorg voor betrokkenheid van de Gezonde School adviseur om het thema te blijven agenderen op scholen;
5. Zorg voor regelmatige zichtbaarheid van seksuele, gender- en seksediversiteit op netwerken waar docenten en schoolbesturen actief zijn.;
6. Blijf samenwerken met organisaties die zich al inzetten voor lhbtq+ jongeren en het onderwijs (zoals een COC MN) ;
7. Investeer tijd in het opstellen van een convenant, gedragen door scholen, schoolbesturen en organisaties die zich bezighouden met lhbtq+ jongeren.

GGD regio Utrecht

Postbus 51
3700 AB Zeist

T 030 608 608 6
E info@ggdru.nl
I www.ggdru.nl

Uitgave
© GGD regio Utrecht
November 2024

